



General-pukovnik
VASKO KARANGELESKI

SVESTRAN I TRAJAN ZNAČAJ TITOVOG VOJNOG DELA

U dijalektičkoj povezanosti i integralnosti izvanredno širokog i svestrano revolucionarnog stvaralaštva druga Tita, vojno delo zauzima značajno mesto i čini njegovu nerazdvojnu komponentu. I kao što revolucije izražavaju celinu društvenih procesa, odnosa i promena, tako i ukupno delo druga Tita čini i izražava kompleksnost revolucionarnog stvaranja i menjanja. U tom svetlu saznanja o vojnom delu dobijaju svoje pravo značenje u celini autentičnog revolucionarnog stvaralaštva. Veličina Tita kao izuzetnog vojskovođe i stratega naše revolucije i opštenarodne odbrane logična je i nerazdvojna strana istorijske ličnosti revolucionarnog vođe, državnika i vizionara, a njegovo vojno delo bitan element univerzalnog stvaralačkog čina.

Skladno takvoj univerzalnosti i trajnoj vrednosti Titovog dela, njegovo vojno stvaralaštvo izuzetno doprinosi kvalitetnom napretku vojne nauke u celini, a posebno razvoju naše vojne teorije i prakse. Istovremeno, vojno delo druga Tita predstavlja neiscrpan izvor revolucionarnih nadahnuća i putokaz daljeg praktičnog usavršavanja i jačanja sistema opštenarodne odbrane, a i putokaz revolucionarne prakse progresivnih snaga čovečanstva i vođenja oslobodilačke borbe naroda u savremenoj epohi.

Takve vrednosti vojnog dela druga Tita zasnovane su prevashodno i baš na tome što je i samo njegovo delo stvaralačko, izraslo i afirmisano u praksi oslobodilačke borbe i socijalističke revolucije. Za razliku od klasičnih i dogmatiziranih vojnih shema i postupaka u vođenju rata, Titova genijalnost dijalektičkog razumevanja složenih vojno-političkih uslova izražena je u pronalaženju najefikasnijih rešenja kojima se postiže pobeda nad neprijateljem. Sa visokim moralno-političkim kvalitetima boraca i starešina narodnooslobodilačkog rata uz puno razvijanje njihove inicijative i odgovornosti zasnovane na jasnoći političkog cilja vođenja oružane borbe uz punu podršku i aktivnost naroda, Titova strategija unosi ofanzivni duh u vođenju vojnih operacija, odlučnost u nanošenju udara tako gde to neprijatelj najmanje očekuje i na način kojim se njegove prednosti i premoć znatno umanjuju. Gubitak jednog dela teritorije za Tita nije nikada značio poraz, već je vodio u nove pobede, u nove i mnogo veće slobodne teritorije sa daljim kontinuelnim narastanjem vojne organizacije, što je stvaralo mogućnosti širenja nove narodne vlasti i rešavanje drugih pitanja revolucije. Takav način ratovanja bio je potpuno neshvatljiv sa stanovišta klasičnih vojnih doktrina, te visokoškolovali komandanti okupatorskih armija nisu ni mogli uspeti u toku celog rata pronaći adekvatne odgovore i efikasna rešenja.

Uz bogatstvo oblika i vidova otpora celokupnog naroda protiv neprijatelja, Titovo vojno delo kao crvena nit prožima njegov kristalno jasan stav, odnos i praksa da je oružana borba bila i ostaje odlučujući oblik otpora i pobede nad agresorom. Ovim se još jedanput izražava sva širina i kompleksnost Titove strategije koja u funkciji političkih ciljeva revolucije omogućuje najšire učešće svih struktura društva i predstavlja osnovu za raznovrsne i neiscrpne oblike otpora, ali koja istovremeno izražava i težište na oružanoj borbi kao odlučujućem obliku i uslovu za obezbeđenje klasnih i nacionalnih interesa radničke klase, naroda i narodnosti Jugoslavije.

Za obezbeđenje tako postavljenog cilja i izraženog težišta u oblicima i vidovima otpora, Tito i u narodnooslobodilačkom ratu i u savremenim uslovima dosledno

razvija adekvatnu vojnu organizaciju kao odlučujući faktor u funkciji pobede revolucije — razvija jedinstvene oružane snage sastavljene od operativnog i teritorijalnog dela. Tako je u narodnooslobodilačkoj borbi postojanjem stalnih jezgara u svim područjima zemlje (partizanski odredi, borbene grupe i sl.) pokrivena cela teritorija, razvlačene snage okupatora, omasovljavan pokret i oružana borba i sl., a stvaranjem brigada, divizija i korpusa NOVJ izražavano operativno i strategijsko težište u datim etapama rata i obezbeđivano unošenje manevarskih pokretnih dejstava u svim razmerama. To iskustvo je danas primenjeno i razvijeno u strukturi oružanih snaga (Jugoslovenska narodna armija i teritorijalna odbrana) koje u jedinstvu sa svim ostalim elementima sistema opštenarodne odbrane garantuju maksimalan napor i uspeh u slamanju svake agresije.

U skladu sa jasno definisanim ciljevima revolucije, kao i sa takvom strukturom i načinom vođenja rata, vojna dejstva u narodnooslobodilačkom ratu imala su opštegjugoslovenski karakter. Ona to imaju i danas u koncepciji opštenarodne odbrane i predstavljaju jedan od bitnih uslova naše stabilnosti i sigurne pobede u eventualnom ratu.

U vojnom delu druga Tita, i u celokupnoj njegovoj revolucionarnoj praksi, dominira doslednost oslanjanja na sopstvene snage. »To je u stvari izraz Titovog stava da svaki narod ima pravo na nezavisnost, samostalni put svog unutrašnjeg razvitka i na nezavisan položaj u svijetu. To je i izraz stava Komunističke partije, odnosno Saveza komunista Jugoslavije, da za svaku savremenu zemlju treba i mora da bude bitna njena nezavisnost, pravo da odlučuje o sopstvenoj sudbini«.*

Sa ovakvim odnosom i beskrajnom verom u snagu naroda Titovo vojno delo i praksa do kraja afirmišu princip aktiviranja svih potencijala sopstvenog ljudskog faktora za borbu protiv neprijatelja. Pri tome je naglašen zahtev za očuvanjem žive sile i maksimalne brige za čoveka, koja je i u narodnooslobodilačkom ratu (Neretva i sl.) i danas

* General armije Nikola Ljubičić: »Tito — vojskovođa narodnooslobodilačkog rata i tvorac koncepcije opštenarodne odbrane«.
— *Informator* br. 12/1976, str. 17.

bila i ostaje osnovna komponenta svakog vojnog procenjivanja i odlučivanja. Takav odnos prema čoveku je najpuniji izraz humanih ciljeva naše revolucije, koji je sadržan u duboko humanističkoj ličnosti druga Tita, u njegovoj ljubavi za čoveka i za ljudsko među ljudima.

U celini vojnog dela druga Tita, u njegovom pristupu pitanju rata leži shvatanje o dominantnom značaju ljudskog faktora i primatu moralnog činioca. Kod Tita moralni faktor nije nikada shvatan kao kodeks ponašanja, već mnogo šire — kao pitanje revolucionarne strategije pokreta i presudan činilac opštenarodnog rata. To je odnos vrhovnog komandanta prema čoveku — svesnom borcu i kreatoru. U Narodnooslobodilačkoj vojsci i danas u Jugoslovenskoj narodnoj armiji drug Tito ne vidi samo vojnu silu za ostvarivanje strategijskih zamisli, već njenu snagu uvek traži i povezuje sa njenom društvenom suštinom, sa njenim narodnim, revolucionarnim, socijalističkim i opštejugoslovenskim bićem — sa njenom trajnom i neraskidivom vezom sa radničkom klasom, narodima i narodnostima samoupravne i nesvrstane Jugoslavije. I kao što je u narodnooslobodilačkom ratu moralni činilac bio bitan uslov pobeđe, tako i danas jeste presudan faktor naše snage i garancija uspešnog suprotstavljanja svakom pokušaju agresije. To je bila i ostala polazna misao i zahtev druga Tita kad god se obraćao armiji i oružanim snagama.

Velika iskustva narodnooslobodilačkog rata — revolucionarnog vojno delo druga Tita u kontinuitetu razvijano, ugrađeno je danas u našu koncepciju opštenarodne odbrane. Ona je kruna tog dela i Titov veliki doprinos daljim revolucionarnim poredama radničke klase, naroda i narodnosti Jugoslavije i svih progresivnih snaga savremenog sveta. Zato je Titovo vojno delo bilo i ostaje izvor, putokaz i nadahnuće za krajnje savestan rad i stvaralaštvo svih poštenih i za socijalizam i mir opredeljenih ljudi, snaga i pokreta.

Dosledna primena i razvijanje Titove koncepcije opštenarodne odbrane trajna je garancija naše stabilnosti, snažan faktor odvrćanja od agresije i jugoslovenski prilog miru u svetu.